



# ድሉው ዲኻ?

ኣብ ካሰን ክለይን (Cass and Clay counties) ካውንቲታት ከጋጥሙ ንዝኸለሉ ከበድቲ ሓደጋታትን ህጹጽ ጸገማትን ድልው ንምኃን ክትፈልጦም ዘለካ ነገራት

# ሰደቻ ትሕዝቶ

ምንጭታት ሓበሬታ	3
ማሕበራዊ ሚዲያ	4
ናይ RED ኮድ	5
መዝገባት ፍሉይ ጠለባት	6
መደብ አዳልው	7
ናይ ህጹጽ ግዜ ዕጥቂ አዳሉ	8
እንሰሳ ዘቤትን ሓደጋን	9
ዝተዳለወ መዕቕቢ ቦታ	10
ምግግዝን ማሕበረኮማዊ መዕቕቢታት	11
<b>ዓይነታት ህጹጽ ጸገማት:</b>	
በርቂን ህቡብላዊ ዝናብን	12
ኮበርያን ዝተበትኩ መስመራት ጸዓትን	13
ናይ ሙቕት ማዕበላት	14
ህቡብላታት ክረምቲን አሳሒታን	15
ውሑስነት ካብ ሓደጋ ባርዕ	16
ምቁራጽ ኤሌክትሪካዊ ጸዓት	17
ናይ ተፈጥሮ ጋዝን ዕልቕላቕ ማይን	18
ኬሚካል	19
ጥዕና ሓፋሽ	20

# ምንጭታት ሓበሬታ

ኣብ እዋን ህጹጽ ጸገም ሓገዝ እንተደሊኻ፣ ናብ ቊጽሪ ተሌፎን 911 ደውል። እዞም ዝስዕቡ ምንጭታት ሓበሬታ ናይ ህጹጽ ጸገም መደብ ኣብ እተዳልወሉ እዋን

**ምሕደራ ህጹጽ ሓደጋ Cass Fargo (Cass Fargo Emergency Management):**  
Cityoffargo.com/emergencies  
701-476-4068

**ጥዕና ሓፋሽ Fargo Cass (Fargo Cass Public Health):**  
Fargocasspublichealth.com  
701-241-1360

**ፈጻሚ ሕገ Cass ካውንቲ (Cass County Sheriff):**  
Casscountynd.gov  
701-241-5800

**Moorhead:**  
Cityofmoorhead.com  
ሓደጋ ባርዕ: 218-299-5434  
ፖሊስ: 218-299-5120

**ምሕደራ ህጹጽ ሓደጋ Clay ካውንቲ (Clay County Emergency Management):**  
Claycountymn.gov  
218-299-7357

**ምሕደራ ህጹጽ ሓደጋ Moorhead (Moorhead Emergency Management):**  
701-299-5433

**ጥዕና ሓፋሽ Clay ካውንቲ (Clay County Public Health):**  
Claycountymn.gov  
218-299-5220

**West Fargo:**  
Westfargo.org  
ሓደጋ ባርዕ: 701-433-5380  
ፖሊስ: 701-433-5500

**ፈጻሚ ሕገ Clay ካውንቲ (Clay County Sheriff):**  
Claycountynd.gov  
218-299-5151

**American Red Cross:**  
Redcross.org/local/nd  
701-364-1800

**Dilworth:**  
Dilworthcitymn.com  
ሓደጋ ባርዕ: 218-287-2313  
ፖሊስ: 218-287-2666

**ስቴት-ባይ ሓበሬታን ሪፈራልን (Statewide Information and Referral):**  
(Minnesota ከምኡ-ድማ North Dakota):  
ደውል 211

**Fargo:**  
Cityoffargo.com  
ሓደጋ ባርዕ: 701-241-1540  
ፖሊስ: 701-241-1437

**“ቅድሚያ ምኹዓትካ ደውል” (Call before you dig):**  
Minnesota ከምኡ-ድማ North Dakota:  
ደውል 811

**ማእከል ቁጽጽር መርዚ (Poison Control Center):**  
1-800-222-1222



# ማሕበራዊ ሚዲያ



ማሕበራዊ ሚዲያ ናይ ህጹጽ ጸገም መልእኽቲ ብቐልጠፍ ክፍነዉን ናብ ብዙሓት ንክዝርጋሕን መንገዲ ከፊቱ እዩ። ሓዲጋ ኣብ ዘጋጥመሉ እዋን ናይ ከባቢያዊ ከተማ/ካውንቲ ማሕበራዊ ሚዲያታት ኣዝዮም እሙናት ምንጭታት ሓበሬታ ኮይኖም የገልግሉ።

**ምሕደራ ህጹጽ ሓዲጋ Cass-Fargo (Cass-Fargo Emergency Management)**  
ፌስቡክ: Cass County Emergency Management

**ከተማ West Fargo**  
ፌስቡክ: City of West Fargo-Government  
ትዊተር: @CityofWestFargo

**ከተማ Dilworth**  
ፌስቡክ: City of Dilworth, Minnesota  
ትዊተር: @cityofdilworth

**ምሕደራ ህጹጽ ሓዲጋ Clay ካውንቲ (Clay County Emergency Management)**  
ፌስቡክ: Clay County Sheriff's Office

**ከተማ Fargo**  
ፌስቡክ: City of Fargo  
ትዊተር: @cityoffargo

**ጥዕና ሓፋሽ Clay ካውንቲ (Clay County Public Health)**  
ፌስቡክ: Clay-Wilkin Partnership 4Health

**ከተማ Moorhead**  
ፌስቡክ: City of Moorhead, Minnesota-City Government Page  
ትዊተር: @cityofmoorhead

**ጥዕና ሓፋሽ Fargo Cass (Fargo Cass Public Health)**  
ፌስቡክ: Fargo Cass Public Health  
ትዊተር: @FCPH



# ናይ RED ኮድ

ናይ RED ኮድ ምስ ነበርቲ ብተለፎን፣ ብጽሑፍን ብኢሜይልን ክራኹብ ዝኸለል ብኣውቶማቲክ ዝሰርሕ ናይ ሓበሬታ ስርዓት እዩ።

ናይ RED ኮድ ከም ተፈጥሮኣዊ ሓደጋታት፣ ናይ ፈጠርቲ ራዕዲ ስግኢታት፣ ላሕዐ ጋዝ፣ ምፍሳስ ኬሚካል፣ ምጥፋእ ቆልዓን ሓፈሻዊ ማሕበረከማዊ መዘኻኸራታትን ብዝምልከት መተሓሳስቢታት ዝተሓላለፉሉ መንገዲ እዩ። ናይ RED ኮድ ኣገልግሎት ሃገራዊ ክሊማ ከም መማረጺ ዝውሃብ ናይ ሕማቕ ኩነታት ኣየር መጠንቀቕታ እውን ኣለዎ።

ኣብ ስርዓት ናይ RED ኮድ ንምምዘጋብ፣ ናብ [rrrdc.com/codered/](http://rrrdc.com/codered/) ኪድ ወይድማ ብቕጽጎ ተለፎን 701-476-4068 ናብ ካስ ካውንቲ (Cass County) ወይድማ ብቕጽጎ ተለፎን 701-299-5151 ናብ Clay County ደውል። ንዓኻ ዝምልከት ሓበሬታ ንናይ RED ኮድ መዘኻኸራ ዕላማ ጥራይ ኢና እንጥቀመሉ።

## መጠንቀቕታታትን ጠመተታትን

ናይ ህቡብላ ጠመተ ኣብ ከባቢኻ ህቡብላ ከጋጥም ተኸእሎ ከምዘሎ ይሕብር። ጠመተ ክወጽእ እንከሎ፣ ንዝያዳ ሓበሬታ ከባቢያዊ ፊደሮ ወይድማ ቴሌቪዥን ተኸታተል ወይድማ ኣብ

**www.weather.gov** ተወከስ። ብዛዕባ ናይ ኩነታት ኣየር ለውጢታት ኣቕዲምካ ነቕሕኻ ብምክትታል ካብ ዘዩድሊ ጉዕዞ ተዓቀብ። ናይ ህቡብላ መጠንቀቕታ ኣብ ከባቢኻ ህቡብላ ክፍጠር ምዃኑ ወይድማ ዛጊት ተፈጠሩ ምህላዉ ይሕብረካ። ናይ ህቡብላ መጠንቀቕታ ክወጽእ እንከሎ፣ ናይ ውሑስነት ሞያውያን ካብ ዝኸኸት ክትወጽእ ከምዘይብልካ ይመኸሩ። ኣብ ውሽጢ ዝ ምጽናሕ ብሉጽ መከላኸሊ እዩ።

## ምፍሳስ ኬሚካል፣

ሕማቕ ኩነታት ኣየርን ካልእ ናይ ደገ ህጹጽ ጸገማትን ከህሉ እንከሎ ናይ ደገ መጠንቀቕታ ደወላት ኣብ ጥቕሚ ይውዕሉ። ናይ መጠንቀቕታ ደወል ድምጺ እንተሰሚዕካ፣ ናብ ዝ ብምእታው እቲ መጠንቀቕታ ናይ ምንታይ ከምዘኾነን ከመይ ንዝላ ርእሰኻ ክትከላኸል ከምዘለካን ንምፍላጥ ከባያዊ ቴሌቪዥን ወይ ፊደሮ ተኸታተል ወይ ወልዕ።

ሰማይ ጽናይ ስለዘሎ ህጹጽ ጸገም ኣየጋጥምን ኢልካ ኣይትሕሰብ። እተን ናይ መጠንቀቕታ ደወላት ኣብታ ቐዳመይቲ ረቡዕ ናይቲ ወርሒ ሰዓት 1 ፒኤም ኣብ ፋርግ (Fargo)፣ ዲልወርዝ (Dilworth) ከምኡውን ኣብ ሙርሄድ (Moorhead) ፈተነ ይግበረለን። ከተማ ዌስት ፍርጎ (West Fargo) ድማ ናይ መጠንቀቕታ ደወላት ኩሉ መዓልቲ ፋዱስ ፈተና ትገብረለን።

# መዝገባት ፍሉይ ጠለባት

## ካስ ካውንቲ (Cass County)

ዲፓርትመንት ኣገግሎታት ህጹጽ ጸገም ኖርዝ ዳኮታ (North Dakota Department of Emergency Services)፣ ምስ First-Link ብምትሕብባር፣ ንቐዳሞት ተቐላጥኦት ንሓዲጋታት ክዳለዉ ዘኸለሎም መደብ ንምውጻእን ኪጋጥም እንክሎ ድማ ንምክልኻልን ዘድልዮም ሓበሬታ ብምሃብ ናይ ህጹጽ ሓዲጋ ኣገልግሎት ወሃብቲ ኣካላት ነቲ ህዝቢ ኣብ እዋን ሓዲጋ ጽቡቕ ክገልግልዎ ይገብር።

ኣብ ንቡር ኩነታት ርእሶም ዝኸለሉ ሰንክልና ዘለዎም ነበርቲ፣ ኣረግቶት፣ ክምውን ከቢድ ናይ ጥዕና ጸገም ዘለዎም ሰባት ኣብ እዋን ሓዲጋ ካብ ዓቕሞም ንላዕሊ ጸገማት ኪጋጥምዎም ይኸለሉ እዮም።

ንካልኣት ፍሉይ ድሌት ዘለዎም ሰባት እውን ልክዕ ክምኡ ዝበለ ብድሆ የጋጥምዎም እዩ። ኩሉ ኣብዚ ማዕኸን ዳታ ዘሎ ሓበሬታ ሙሉእ ብሙሉእ ብሚሲጢር እዩ ዝተሓዘ። ብዛዕባ እዞም ኣገልግሎታት ሓበሬታ ንምርካብ ወይድማ ንምምዝጋብ፣ ናብ **FirstLink** በዚ ቁጽሪ 211 ደውል ወይድማ ናብ [nd.gov/ndsnr/](http://nd.gov/ndsnr/) ኪድ

## ክላይ ካውንቲ (Clay County)

በዚ ምዝገባ ኣቢሉ ዝእኩብ ሓበሬታ ብመሰረት ድንጋገ ምንቅስቓስን ተሓታትነትን መድሕን ጥዕና (HIPAA) ሓለዋ ዝግበረሉ ክኸውን እንክሎ ብማሕበረሰባዊ ጥዕና ክላይ ካውንቲ (Clay County Public Health) ክምኡድማ ብቀዳሞት ምላሽ ወሃብቲ ኣብ እዋን ህጹጽ ጸገም ጥራይ ኣብ ጥቕሚ ይውዕል።



- ተቐላጥኦት ሰባት ነዞም ዝሰዕቡን ካልኣትን የጠቓልሉ፡
- ናይ ባህሪ፣ ኣእምሮ፣ ወይድማ ናይ ኣካል ስንክልና ዘለዎም
- ድኽማት ወይ ኣረግቶት
- መንበሪ ገዛ ዘይብሎም
- ቋንቋ እንግሊዝ ዘይዛረቡ ወይድማ ድፋት ክእለት ዘለዎም
- ሕክምናዊ ወይ ኬሚካላዊ ጽግዕተኝነት ዘለዎ
- ናእሽቲ ቆልዑ

ኣብ እዋን ሓዲጋ ዝወሃቡ ስተንደርድ ሓበሬታታት ብምቕጻ ወይ ብውሑስ መንገዲ ክረኽቡ ወይ ክጥቀሙ ዘይኸለሉ ሰባት። ንምምዝጋብ፣ በዚ ቁጽሪ ተሌፎን **218-299-5220** ናብ ማሕበረሰባዊ ጥዕና ክላይ ካውንቲ (Clay County Public Health) ደውል።

# መደብ አዳልውን ፈትኖን

ናይ ህጹጽ ሓዲጋ ድልውነት ዝገበሩ ውልቀ ሰባት፣ ስድራ ቤታትን ንግዳዊ ትካላት ኣብ እዋን ህጹጽ ሓዲጋ ከጋጥም ዝኸለል ምዕናው ንብረትን መጉዳእቲን ከንኪ ይገብሩ፤ ከምኡውን ናብቲ ቐድሚ-ሓዲጋ ናብ ዝነበረ ንቡር ኩነታት ንምምላስ ቀሊል ይኾነሎም። እቶም መብዛኦትኡ ግዜ ኣብ Cass ከምኡድማ Clay ካውንቲታት ዘጋጥሙ ገለ ሓዲጋታት ንምፍላጥ ነዚ ንኡስ መጽሓፍ አንብቡ። ካብኡ ነዞም ዝሰዕቡ ነገራት ዘማልእ ውልቃዊ መደብ አዳልው፡-

**መሀደሚ መንገዲታት**— ንገዛኻ ወይ ድማ ንናይ ስራሕ ቦታኻ ህንጻ ዝትጥቀሙሉ መደብ አዳልው ካብኡ ካብ ነፍስ ወከፍ ክፍሊ ክልተ መሀደሚ መንገዲታት ምልክት ግበር።

**መራኸቢ ቦታ**— ካብ ገዛኻ ወይ ናይ ስራሕ ቦታኻ ርሒቕኻ እትራኸቡሉ ቦታ አዲምካ ምረጽ; እዞም መደባት ከተዳልው እንከለኻ ናይ ገዛ እንስሳት እውን ኣብ ግምት አእትው።

**ናይ ህጹጽ እዋን ኮሚዩኒኬሽን**— አባላት ስድራቤትካ ወይ ስራሕተኛታትካ ሓዲጋ ከጋጥም እንከሎ ተአኪቦም ዘይክትረኽቦም ስለእትኸእል፣ ንሓድሕዶም ብኸመይ መንገዲ ክትረኽቦም ከምእትኸእል አቐዲምካ መደብ ሓዘ። ሓዲ ካብ ከተማ ወጻኢ ዝነበር ክንሱ ሓበሬታ ክህበካ ዝኸእል ሰብ ምረጽ። ናይ ሕድሕድ እቶም ሰባት ሰም፣ ቁጽሪ ተሌፎንን ናይ ኢሜይል አድራሻን ምሓዘካ አረጋግጽ።



**መድሕንን አገደስቲ መዝገባትን (Insurance and vital records)**—ናይ ንብረት፣ ጥዕናን ሂወትን መድሕን ሓዘ ወይ ድማ ኣሕድስ። ጠለባትካ ንምምላእ ዝኸእል እኹል ሸፋን ከምዘለካ ንምርግጋጽ ነዕኡ ዝምልከቱ ፖሊሲታት ፈትሽ።

**ፍሉይ ድሌታት**— ወይ ንስኻ ወይ ድማ ቃልእ ኣብ ቀረባኻ ዝርከብ ሰብ ስንክልና እንተሃልዩኩም፣ ኣብ እዋን ህጹጽ ጸገም ደገፍ ክህቡ ምስ ዝኸእሉ ጎረባብቲ፣ ኣዝማድ፣ አዕሩኽቲን መሳርሕቲኻን ርክብ ፍጠር፣ ከምኡድማ ኣብ ናይ ፍሉይ ድሌት መዝገብ ኣመዝግቦም (ገጽ 6 ረአይ)።

**ዓመታዊ ፍተሽን ሕደሳን ግበር**— ኣብ እንዳ ሓዊኻ (furnace)፣ ማይ መውዓዪኻ፣ መምጠጢ ማይን ኩነታት ኣየር መስተኻኸሊ ስርዓትን ዓመታዊ ጸገና ግበር። ናይ ኣድራሻታት ዝርዝርካን መሀደሚ መንገዲታትካን ምስቲ ግዜ ዝኸዱ ምዃኖም ንምርግጋጽ ናይ ህጹጽ ጸገም መደብካ መለስካ ፈትሹ።ኻ ነገራት ሕጂውን ኣብ ጽቡቕ ኩነታት ከምዝርከቡ ንምርግጋጽ ናይ ሓንደብታዊ ሓዲጋ ድልውነት ዕጥቂታትካ ዳግም ፈትሹ።

# ናይ ህጹጽ ጸገም ድልውነት ዕጥቂ ኣዳልው

ሓዲጋ ብሓንደበትን ብዘይ ገለ መጠንቀቕታን ክፍጠር ይኸእል እዩ። ንእተፈለለዩ ህጹጻት ሓዲጋታት ክትጻገር ዘኸእለካ ዕጥቂን ስንቅን ኣቐዲምካ ኣዳልው።

## ንዕጥቂኻ እተዳልዎም ነገራት፡

ናይ ቀዳማይ ረድኤት ዕጥቂ፣ ኣገደስቲ ኣፋውስን ከም ናይ እክሰጅን ታኒካ ንዝእመሰሉ መሳርሒታት ዝኸውን መሕለውታ ምንጪ ጸዓትን



- ብባትሪ ዝሰርሖ ፊደዮ፣ ላምባዲና፣ ተወሰኸቲ ባትሪታት
- ዝተዓሸገ መግቢ፣ ብኢድካ ዝሰርሖ መኸፈቲ ታኒካ
- ዝተዓሸገ ማይ (ንጌ መዓልቲ ዝኸው ኣብ መዓልቲ 1 ጋሎን ማይ ንሓደ ሰብ )
- ተወሰኸቲ ንቐጻት ክዳውንቲ፣ ቡትስ፣ ጓንቲታትን ቆቢዕን
- ቀይሕ ወይድማ ድመቕ ሕብሪ ዘለዎ ክዳን
- NOAA ናይ ኩነታት ኣየር ፊደዮ

እቲ NOAA ናይ ኣየርኩነታት ፊደዮ ሕማቕ ኩነታት ኣየር ከምኡድማ ከም ዕልቕልቕ፣ ባርዕ ኣግራብ፣ ምፍሳስ ኬሚካል ዝእመሰሉ ተፈጥሮአዊን ሰብስራሕን ሓዲጋታት ኪጋጥሙ እንከለዉ ነቲ ህዝቢ መጠንቀቕታ ይህቡ። NOAA ናይ ኣየር ኩነታት ፊደዮ ካብ መሸጢ ሃርድዌር፣ ቢግ ቦክስ (big box) ፣ ካብ ናይ ቀረብ መኸዘናት፣ ከምኡድማ ኣብ መስመር ክዕደጉ ይኸእሉ።

ንመኪናኻ፣ ጃልባኻን RVን ወይ ንካምፐርካ ዝኸውን ዕጥቂ እውን ኣቐዲምካ ከተዳሉ ኣለካ። ካብቶም ኣብ ላዕሊ ተዘርዘሮም ዘለዉ ነገራት ብወሳኺ፣ ናይ መጓጓዣ ዕጥቂ እውን ከተዳሉ ኣለካ።

- መጥፍኢ ባርዕ።
- ቡስተር ኬብልን ክልተ ገመድን።
- ኮምፓስን ናይ ጎደና ካርታታትን።
- ባዴላ።
- ጎማ መዕረዩ ዕጥቂን መንፍሒን።
- ተወሰኸቲ ክዳውንቲ።
- ናይ ጽርግያ መብርሂ (road flare)።
- ኣናእሽቱ መሳርሒታት።
- ንፍሕፍሕ ጎማ ዝኸውን ደቂቕ ጸጸር ወይ ሑጻ

ብዘዕባ ምድላው ናይ ህጹጽ ሓዲጋ ዕጥቂ ዝያዳ ሓበሬታ ንምርካብ፣ በዚ ቁጽሪ ተሌፎን 701-364-1800 ኣቢልካ ምስቲ Minn-kota ኣብ ዝተባህለ ናይ ጨንፈር ቀይሕ መስቀል ኣሜሪካ ተወከስ።



# Pets and disaster

If you evacuate, the best way to protect your pets is to evacuate them, too. Leaving pets behind, even if you try to create a safe place for them, is likely to result in them being injured, lost or worse.



## Have a safe place to take your pets

Animal shelters will be set up during disasters. Location information will be distributed via traditional and social media outlets. Service animals that assist people with disabilities are the only animals allowed in Red Cross shelters.

Keep a list of “pet friendly” places, including phone numbers. Ask if “no pet” policies could be waived in an emergency at hotels, motels or a friend’s apartment.

- Ask relatives, friends or others outside the affected area if they could shelter your animals in their homes.
- Bring all pets into the house when an emergency begins so that you won’t have to search for them if you have to leave in a hurry.
- Make sure all dogs and cats are wearing collars and securely fastened, up-to-date identification.

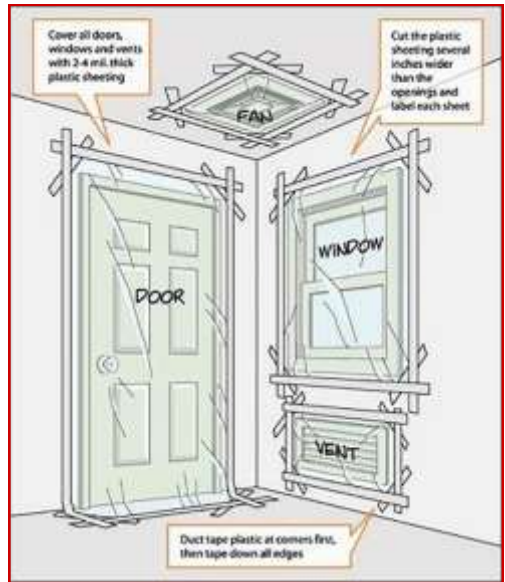
**Birds and house lizards** should be transported in a secure travel carrier. Provide a few slices of fresh fruits and vegetables with high water content. Have a photo for identification and leg bands. Bring plenty of paper towels or newspaper to collect waste in the bottom of the cage.

**Snakes** can be transported in a pillowcase but they must be transferred to more secure housing when they reach the evacuation site. Take a water bowl large enough for soaking as well as a heating pad.

**Small mammals** (hamsters, gerbils, etc.) should be transported in se-

# ኣብ ውሽጢ ገዛ ተዓቆብ

ጎዳእቲ ነገራት ናብቲ ከባቢ ክፍነዉ እንከለዉ ካብ ዝወሃቡኻ መምርሒታት ሓደ “ኣብ ውሽጢ ገዛ ተዓቆብ” ዝብል እዩ። እዚ ሓሳብ ኣብ ውሽጢ ገዛ ብምጽናሕ ውሑስነትካ ክትሕሉ ዝለመ እዩ። (እዚ ኣቤትምህርቲ ወይ ካልእ ቦታ ናብ ዝርከብ ሓበራዊ መዕቕቢ ካብ ምኻድ ዝተፈልዩ እዩ።) **ኣብ ውሽጢ ገዛ ምዕቓብ ማለት ፈጹም መስኮት ዘይብሉ ወይድማ ውሑድ መስኮት ዘለዎ ቦታ ኣብ ውሽጢ ገዛ ብምእላሽ ኣብኡ ምዃን ማለት እዩ።** ዝኻኸ ወይ ናይ ቤት ጽሕፈትካ ህንጻ ብሙሉኡ ምእሻግ ማለት ኣይኮነን።



ኬሚካላዊ፣ ባዮሎጂካዊ ወይድማ ራድዮሎጂካዊ መርዚታት ናብቲ ከባቢ እንተተፈጸዩ ኣብ ውሽጢ ገዛኻ ክትዕቀብ ኣለካ። እዚ ከጋጥም እንከለ፣ ከባቢዩዎ ኣመሓደርቲ ናትካን ናይ ስድራቤትካን ውሑስነት ክትሕሉ ዘኽእለካ ሓበሬታ ብቴሌቪዥንን ብሬድዮን ክቐርቡልካ እዮም። ጠንቂ ዘጓንፉ ነገራት ከጋጥሙ እንከለዉ ብህጹጽ ሓበሬታ መታን ክትረከብ ኣብ ስራሕካን ኣብ ዝኻኸን ሬድዮን ቴሌቪዥንን ኩሉግዜ ክትውልዕ ኣለካ።

## ኣብ ውሽጢ ገዛ ከመይ ክትዕቀብ ከምዘለካ ፍለጥ

- \_\_ ኩሎም መስኮታትን ደጋዊ ማዕጸታትን ዕጸዎም።
- \_\_ ናይ ምፍንጃር ስግኣት ኣሎ እንተተባህልካ፣ ናይ መስኮት ጽላል፣ መጻልመቲን መጋረጃታትን ዕጸው።
- \_\_ ኩሎም ኣየር መዘዋወሪ መሳርሒታት፣ ናይ መቐትን መቆጻጸሪ ኩነታት ኣየር ስርዓታትን ኣጥፍእ።
- \_\_ መጋርያ (fireplace damper) ዕጸው።
- \_\_ ናይ ህጹጽ ጸገም ድልውነት ዕጥቕኻን ሬድዮኻን ሓዝ።
- \_\_ ኣብ ልዕሊ መሬት ኮይኑ መስኮታት ናብ ዘይብሉ ውሽጣዊ ክፍሊ ኪድ። ናይ ገዛ እነስሳትካ ምሳኻ ተማልኣዮን።
- \_\_ መጣባቂ ፕላስቲክ ከምኡድማ ዝርጉሕ ፕላስቲክ (ካብ መዕረጺ መግቢ ዝዓበየ) ተጠቒምካ ኩሎም ኣብቲ ማዕጸ ዘለዉ ነቓዓትን ኣየር ከእትዉ ዝኽእሉ ክፍተታትን ሕተሞም።
- \_\_ ነገራት ናብ ውሑስ ኩነታት ምምላሶም ክሳዕ ዝነገረካ ሬድዮን ቴሌቪዥንን ምድማጽካ ቀጽል። ኩሎም፣ መዓጺ፣ መስኮታትን ንፋስ መእተውቲ ክፍተታትን 2-4 ሚል ርጉዲ ብዘለዎ ዝርጉሕ ፕላስቲክ ሕተሞም።

# ምግግዝን ሓባራዊ መዕቆቢታትን

ናይ ሓዲጋ ስግኣታት ክህልዉ እንከለዉ ናይቲ ከባቢያዊ መንግስቲ በዓል መዚ ናይ ምግግዝ ትእዛዝ የመሓላልፉ። ህጹጽ ሓዲጋ ክፍጠር እንከሎ ከባቢያዊ ፊደሎን ቴሌቪዥንን ኣድምጽ። ናይቲ ከባቢ በዓል መዚ ካብ ቦታኻ ክትለቅቅ እንተሓቲቶም፣ ብቐጽበት መንበሪ ዝኻኻ ገዲፍካ ክትኸይድ ኣሎካ!

## ንምግግዝ ዘለካ ግዜ ኣዘዩ ሓጺር እንተኸይድ፣ እዞም ዝሰዕቡ ነገራት ተማላእ፡

— ሕክምናዊ ቀረባት-ዝተኣዘዙልካ ኣፋውስ፣ ናይ ሸኮርያ መመርመሪ ስትሪፓት (diabetes test strips)፣ ወዘተ።

— እርኩያለ ወይድማ ናይ ዓይኒ ሌንሳት ከምኡውን መጽረጊ

— ናይ ህጹጽ ግዜ ድልውነት ዕጥቂ

— ክዳውንቲን መደቀሲን

— ናይ መኪና መፍትሕ

## እቶም ከባያዊ በዓል መዚ ብህጹጽ ክትለቅቅ እንተዘይመኺርም፣ ቅድሚ ምግግዝካ ዝኻኻ ካብ ሓዲጋ ንምክልኻል ዝሰዕቡ ስጉምቲታት ውሰድ፡

— ኤሌክትሪክ ኣብቲ ዋና ምንጩ ኣጥፍኣዮ ማይ እውን ኣብቲ ዋና ምንጩ ዕጸም።

— ከባቢያዊ ሰበሰልጣን ኣጥፍኣዮ እንተዘይ ኢሎምኻ እቲ ናይ ተፈጥሮ ጋዝ ወሊዕካ ግደ።

— ከቢድ ንፋስ ክመጽእ እዩ ዝብል ትጽቢት እንተሃልዩ፣ ናይ ኩሎም መስኮታት ደጋዊ ክፍሊ ሸፍኖ።

— ምዕልቕላቕ ክፍጠር እዩ ዝብል ትጽቢት እንተሃልዩ ድማ መከላኸሊ ማይ ዝኸውን ሑጻ ዝመልእ ክሻታት ኳኒ።

— ከም መዘወሪ ተሸከርካሪ ፍቓድ፣ ናይ ማሕበራዊ ውሑስነት ካርዲ፣ ናይ መድሕን ፖሊሲታት፣ ናይ ልደትን መርዓን ወረቐት ምስክራት፣ ስቶካት፣ ዊልስ (wills) ወደተ ዝኣመሰሉ ኣገደስቲ ሰነዳት ተማላእ።



ሓበራዊ መዕቆቢታት ኣብ እዋን እተወሰኑ ህጹጽ ሓዲጋታት ጠንቂታትን ክኸፈቱ ይኸእሉ። ከባቢያዊ ማድያታት ስፍራታቶም ክፍልጡ እዮም። መብዛሕትኦ ግዜ እቲ መዕቆቢ መሰረታዊ ዝኾኑ ከም መግቢ፣ ኮቦትን ኮበርታታትን ዝኣመሰሉ ነገራት ጥራይ እዩ ዘቐርብ። ምስ ጉዳያት ጥዕና ብዝተተሓሓዘ ናይ ዝ እንስሳት (ብጀካ ኣገልግሎት ወሃብቲ እንስሳት) ናብ ሓበራዊ መዕቆቢ ሒዝካ ምእታው ከምዘይፍቀድ ፍለጥ።

# መስመሶታን ህቡብላዊ ዝናብን

**ነጻ እንተሰሚዕካ ናብ ህቡብላ ቀረባ አለኻን ብመብረቕ ክትውቃዕ ተኸእሎ አሎን ማለት እዩ።** ብቕጽበት ናብ ውሑስ መዕቆቢ ኪድ ሓበሬታን መምርሒታትን ንምርካብ ድማ ከባያዊ ሬድዮን ቴሌቪዥንን ኣዳምጽ። NOAA ናይ ኩነታት ኣየር ሬድዮኻ ከምዝተወለዐ አረጋግጽ። እቲ ህቡብላ እናቐረበ ከመጽእ እንከሎ ሶኬታት መሺትካ ነቲ መቆጻጸሪ ኣየር አጥፍአዮ። ተሌፎን ወይድማ ዝኸነ ብኤሌክትሪክ ዝሰርሕ መሳርሒ ካብ ምጥቃም ተዓቀብ፤ ከምኡውን ባዝ ወይ ሻወር ኣይትውሰድ።



**ነጻ እንተሰሚዕካ ናብ ህቡብላ ቀረባ አለኻን ብመብረቕ ክትውቃዕ ተኸእሎ አሎን ማለት እዩ።** ብቕጽበት ናብ ውሑስ መዕቆቢ ኪድ ሓበሬታን መምርሒታትን ንምርካብ ድማ ከባያዊ ሬድዮን ቴሌቪዥንን ኣዳምጽ። NOAA ናይ ኩነታት ኣየር ሬድዮኻ ከምዝተወለዐ አረጋግጽ። እቲ ህቡብላ እናቐረበ ከመጽእ እንከሎ ሶኬታት መሺትካ ነቲ መቆጻጸሪ ኣየር አጥፍአዮ። ተሌፎን ወይድማ ዝኸነ ብኤሌክትሪክ ዝሰርሕ መሳርሒ ካብ ምጥቃም ተዓቀብ፤ ከምኡውን ባዝ ወይ ሻወር ኣይትውሰድ።

ነጻ እንተሰሚዕካ ናብ ህቡብላ ቀረባ አለኻን ብመብረቕ ክትውቃዕ ተኸእሎ አሎን ማለት እዩ። ብቕጽበት መዕቆቢ ኣልሽ።

**ኣብ ገረብ እንተሃሊኻ፣** ኣብቶም ሓጻርቲ ኣእዋም ኣጽልል። **ትጅልብ ወይ ትሕምስ፣** እንተሃሊኻ ካብኡ ናብ ምድሪ ወጺእካ ብቕጽበት መዕቆቢ ኣልሽ!

**መዕቆቢ ክትረከብ እንተዘይክኢልካ፣** ካብ ኣእዋም፣ ፓሎታትን ሓጻዊንን ናጻ ናብ ዝኸነ ዓሚቕ መሬት ኪድ። ናብ መሬት ድንን በል፣ ኣኣዳውካ ኣብ ብርክኻ ግበር ርእስኻ ድማ ኣብ መንጎ ኣራኻካ ኣእቱ። **ኣብቲ መሬት ለጥ ኢልካ ኣይትዘርጋሕ!**

እቲ ህቡብላ ምስ ሓለፈ፣ ብህቡብላ ካብ ዝተሃስዩ ቦታታት ርሒቑኻ ጽናሕ። ሓበሬታን መምርሒታትን ንምርካብ ከባቢያዊ ሬድዮን ቴሌቪዥንን ኣዳምጽ።

**ዝኸነ ሰብ ብመብረቕ እንተተወቐዑ፣** ኤሌክትሪካዊ ቻርጅ **ሰለዘይብሉ** እንተሓዝባዮ ጸገም ዮብሉን። ናብ ቊጽሪ ተሌፎን 911 ደውል ከምኡውን ቀዳማይ ረድኤት ግበረሉ።

መሰረታዊ ናይ ቀዳማይ ረድኤት ክእለታት ኣዝዮም ኣገደስቲ ስለዝኸኑ ሕጂ ክትመሃሮም ኣለካ። ናይ ቀዳማይ ረድኤት ትምህርቲ ዝወሃሎም ቦታታት፡

- [Redcross.org/local/nd](http://Redcross.org/local/nd) ወይ ናብ ቊጽሪ ተሌፎን 800-252-6746 ደውል
- [Fmambulance.com/cpr](http://Fmambulance.com/cpr) ወይ ናብ ቊጽሪ ተሌፎን 701-364-1750 ደውል

# ኮበርያ

ኮበርያ ናባኻ የምርሕ እንተሃልዩ አባላት ስድራ ቤትካ ዝእከቡሉ ቦታ ምረጽ። ኣብ ትሕቲ ምድሪ ዘሎ ቦታ ተመራጺ እዩ፤ እንተዘይብልካ ድማ ማእከል ኣዳራሽ፣ ክፍሊ መሕጸቢ ነብሲ ወይ ኣብ ታሕተዋይ ደብሪ ዘሎ ውሻጠ ምረጽ።

**ኣብ ደገ እንተጸረኹኻ፤** ኣብ ጥቓኻ ናብ ዝርከብ ህንጻ ታሕተዋይ ክፍሊ ጉዩይ ወይ ኣብ ዓሚቕ መሬት ደቕሱ።

**ኣብ መኪና ወይ ኣብ ተንቀሳቕሲ ዝእንተሃሊኻ፤** ብቕጽብት ወጺእካ ናብ ውሑስ ቦታ ጉዩይ።

እቲ ኮበርያ ምስሓላፊ፣ ዝወደቐ ናይ ጸዓት መስመራት ከይህልዉ ኣስተውዕልን ካብ ዝተሃሰዩ ቦታታት ርሒቑኻ ጽናሕን። ሓብሬታን መምርሒታትን ንምርካብ ከባቢያዊ ፊደሎን ቴሌቭዥንን ኣዳምጽ። ኣብ ትሕቲ ምድሪ ክፍሊ እንተዘይሃልዩኻ፣ ኣብቲ ታሕተዋይ ደብሪ ዘሎ ክፍሊ መሕጸቢ ነብሲ ኣብ እዋን ኮበርያ ጽቡቕ መዕቆቢ ክኾነካ ይኽእል እዩ። ነቲ ግዝያዊ መዕቆቢኻ ፊደሎኻ ክትማለእ ኣለካ።



If you don't have a basement, a bathroom on the lowest floor of your home is a good place to seek shelter during a tornado. Be sure to take your weather radio into your temporary shelter.

## ዝወደቐ ናይ ጸዓት መስመራት

ዝወደቐ ጸዓት መተሓላፊ መስመር እንተረኺብኻ፣ ካብቲ ቦታ ብቕጽብት ረሓቕን ብ 911 ብምድዋል ደገፍ ሕተትን።

**ኣብ መኪናኻ እናሃለኻ ጸዓት መተሓላፊ መስመር ናብ መኪናኻ እንተወደቐ፤** ደገፍ ወሃብቲ ክሳዕ ዝመጹኻ ኣብ ውሽጢ እታ መኪና ጽናሕ። ብምኽንያት ባርዕ ወይድማ ካልእ ንሂወት ዘስግእ ኩነታት ካብታ መኪና ክትወርድ ግድን እንተኾይኑ፡

- ✓ ብኽልቲኡ ኣእጋርካ ከም ትዓልብ ጌርካ ካብታ መኪና ዝለል።
- ✓ ክትዘልል እንከለኻ ነቲ ማዕጾ ናይታ መኪና ከይትሕዝ።
- ✓ ኣብ መሬት ምስ ዓለብኻ፣ እናሰንምካ ኪድ—ኣይትጉዩ።



# ናይ ሙቕት ማዕበላት

ኣብ እዋን ከቢድ ሙቕት ዘጋጥሙና ሓዲጋታት ነዞም ዝስዕቡ የጠቓልሉ።

**ሙቕት ወለድ ቃንዛ :** እዚአም ብምኽንያት ከቢድ ጻዕሪ ዝፍጠሩ ናይ ጭዋዳታት ቃንዛታት እዮም። እዚአም ሰውነት ብቲ ሙቕት ኣብ ጸገም ይኣቱ ከምዘሎ ዘርእዩና ቀዳሞት ምልክታት እዮም።

**ሙቕት ወለድ ድኻም :** እዚ ሙብዛሕትኡ ግዜ ሰባት ኣብ ዋዒን ራህዲን ዘለዎ ቦታ ከቢድ ስራሕ ክሰርሑ እንከለዉ ሰውነት ብምኽንያት ረሃጽ ብዙሕ ፈሳሲ ክውድእ እንከሎ ዝፍጠር እዩ። ናብ ቆርባት ዝግበር ዋሕዚ ደም ስለዝውስኽ፣ ናብቶም ኣገደስቲ ክፍሊታት ሰውነት ዝግበር ዋሕዚ ደም ይገኪ። እዚ ቕልል ዝበለ ቃንዛ ይፈጥር። እቲ ግዳይ ሕክም እንተዘይተገኘሉ ከቢድ ሙቕት ወለድ ሓዲጋ (heat stroke) ክስዕቡ ይኽእል።

Drink plenty of water during a heat wave and eat smaller, more frequent meals.

**ከቢድ ሙቕት ወለድ ሓዲጋ :** ከቢድ ሙቕት ወለድ ሓዲጋ ንሂወት ኣብ ሓዲጋ የእቱ። እቲ ሰውነት ሙዝሓሊ ዝኸውን ሙቕት ዘመንጨ፣ ስርዓተ-ምቁጽጻር ሙቕት ሰውነት ስርሑ ጠጠው ዮብል። እቲ ሰውነት ብቐልጠፍ ክዝሕል እንተዘይክእሉ ሙቕት ሰውነት ኣዝዩ ኣብ ልዑል ደረጃ ስለዝበጸሕ ኣብ ሓንጎል ጉድኣት ከስዕብን ንምት ካቃልዕን ይኽእል።

## ናይ ሙቕት ማዕበል ከጋጥም ትጽቢት ዝግበር እንተኸይቡ ወይድማ እንተኣጋጢሙ...

- ንጥፊት ነኪ። ከቢድ ንጥፊት ጠጠው ኣብል።
- ክንዲ ዝተኸለለካ ኣብ ውሽጢ ዝላ ጽናሕ።
- ፈሶስቲን ሃሳስ ሕብሪ ዘለዎምን ክዳውንቲ ተኸደንሖ።
- ብቐጻልን እናደጋገምካን ብዙሕ ማይ ስተይ።
- ነንእሽተይ እናገበርካ ጸጸኒሕካ እናደጋገምካ ብላዕ።
- ሓኪም እንተዘይኣዚዙልካ ጩው ዘለዎም ከኒናታት ካብ ምጥቃም ተዓቀብ።

መቐጻጸሪ ኣየር እንተዘይብልካ፣ ምስ ኣዕርኽቲኻ ወይ ስድራቤትካ ኩን፣ ወይድማ ናብ ማሕበረሰብ ማእከላት፣ ቤተክርስቲያናትን ናይ ዕዳጋ ማእከላትን ኪድ።

# ህቡብላታት ክረምቲን አሳሒታትን

ህቡብላ ቅድሚያ ምምጽኡ ተወሰኸቲ ኮበርታታት ኣብ ኢድካ ከምዘለውኻ ኣረጋግጽ ከምኡውን ነፍስ ወከፍ ኣባል ስድራ ቤትካ ሙቕት ዝህብ ኮበርታ፣ ጓንቲታትን ወይ በዓል ኣጸብዕቲ ጓንቲ፣ ዘምውቕ ቆቢዕ፣ ዘምውቕን ማይ ዝከላኸልን ቡትስ ሳዕኔ ከምዘለዎ ኣረጋግጽ።

**ኣብ እዋን ህቡብላ፣ ናብ ደገ ካብ ምውጻእ ተዓቀብ። ክትወጽእ ግድን እንተኾይኑ ድማ** ብዙሕ ፎከስቲ ክዳውንቲ ደራራብካ ተኸደን—እዚ ካብ ሓንቲ ረዛን ኮበርታ ንላዕሊ ሙቕት ይህበካ። ሳንቡእኻ ካብ ቆሪር ኣየርን ደሮናን ንምክልኻል ኣፍካ ሸፍን።

- ኣብ እዋን ህቡብላ **ብመኪና ካብ ምጉዳዝ ተዓቀብ፣ ዘይከኣል እንተኾይኑ ድማ**፡ ናይ ህጹጽ ጸገም ድልውነት ዕጥቂ ኣብ መኪናኻ ተማላእ።
- መኪናኻ ነዳዲ ሙሉእ ግብራ።
- መዓልቡኻ ኣበይ ከምዝኾነ፣ ኣየናይ መንገዲ ከምእትጥቀምን እትበጽሐሉ ሰዓትን ንካልእ ሰብ ንገር።

## መኪናኻ እንተተረግፈጋ...

- ኣብ መኪናኻ ጽናሕ። ወሪድካ ክትከይድ ኣይትፈትን።
- እቶም ሰራሕተኛታት ምድሓን ሓደጋ መታን ክራኡኻ ድሙቕ ሕብሪ ዘለዎ ክዳን (ቀይሕ እንተኾይኑ ይምረጽ) ኣብቲ ኣንቴና እሰር።
- ነቲ መኪና መተራ ወለዕካ ኣብ ሕድሕድ ሓደ ሰዓት ንኣስታትዮ ደቓይቓ ነቲ መሞቂ ወልዓዮ።
- እቲ ሓደ መስኮት (ብሸነኽ ንፋስ ዘይርከብ) ቁሩብ ክፍት ኣቢልካ ኣየር ከምዝኣቱ ግበር።
- መታን ክትረኣይ እቲ ሞተር ተወሊዑ እናሃለወ እቲ ኣብ ርእሰኻ ዘሎ ልቺ ወልዓዮ።
- ኮፍ ኢልካ እናሃለኻ ደምካ ብግቡእ መታን ዑደት ክገብርን ከይቐረካን ኣእጋርካን ኣእዳውካን ኣወሳውስ።

ድሕሪ እቲ ህቡብላዊ ዝኖብ በረድ ክትጸርግ እንከለኻ ከቢድ ድኻም ክሳብ ዝሰመዓካ ክትሰርሕ የብልካን። ኣብ ቁሪ ኣድካሚ ሰራሕ ምስራሕ ናይ ልቢ ጸገም ክፈጥረልካ ይኸእል እዩ።



# ምክልካል ሓዲጋ ባርዕ

ሓዲጋ ባርዕ ሙብዛሕትኡ እዋን ከይኣስተውዓልካሎም ይውልዑን ብፍጥነት ድማ ይዘርጋሕ፤ ሳዕሪ፣ አእዋምን ገዛውቲን ድማ የንድዱ። ንሙብዛሕትኦም ባርዓት ጠንቂ ዝኾኑ ሰባት እዮም። እዚም ዝሰዕቡ ብምግባር ኣብ ከባቢኻ ክፍጠር ዝኽእል ሰግኣት ባርዕ ክትንኪ ትኽእል።

- ኩሎም ሓዊ ከይተንድድ ዝተገበሩ ቐይዲታት ክተኽብር ኣሎካ።
- ሳዕሪ ወይ ካልእ ነገር ኣብ ደገ ክነድድ እንተራእኻ ናብ ቁጽሪ ተሌፎን 911 ብምድዋል ሪፖርት ምግባር።
- ንህጻናት ብዛዕባ ምክልካል ሓዲጋ ሓዊ ትምህርቲ ምሃብን ክርቢትን ላይተርን ህጻናት ኣብ ዘየርኩብዎ ቦታ ምቕማጥን።

ንድፊን ኣቀማምጣ መሬት ገዢን ባርዕ ኣብ ግምት ዘእተወ ንክኸውን ምግባር። ባርዕ ዘጋድዱ ዘይኮንካስ ባርዕ ክንክዩ ዝኽእሉ ኣቕሑትን ተኸሊታትን ምረጽ። ኣብ ናሕሲን ደጋዊ ክፍሊን ህንጻኻ እትጥቀሙሎም ናይ ህንጻ መሳርሒታት ሓዊ ክጻወሪ ዝኽእሉ ወይድማ ብቐሊሉ ዘይባርዑ ክኾኑ ምግባር።

ሓዊ ክጻወሩ ዝኽእሉ ሳዕሪታትን ኣእዋምን ትኸል። ጨንፈራትን ዝረገፉን ዘየድልዩን ኣካላት ተኸሊታትን ብምውጋድ ኣብ ዜርያ ገዢኻ ካብ 30- ክሳብ 50-ጫማ ዝስፍሓቱ ውሑስ ቦታ ፍጠር። ኩሎም ብቐሊሉ ተባራዕቲ ዝኾኑ ተኸሊታት ኣወግድ። ናብቲ ናሕሲ ዝቐረቡ ጨንፈራት ጠጥፍ። እቲ ጸዓት ዘቐርብ ኩባንያ ጨፍፍር ካብቲ መስመር ጸዓት ከወግድ ሕተት። ኣብ መንደቕ ገዢኻ ዝተጣበቐ ሓረግ ኣወግድ ሳዕሪ ድማ ብቐጻሪ ዕጸድ።

ኣብ ናይ ሓዊ ጋዝ መትሓዚን ግሪላትን ቦታ 10-ጫማ ዝኸውን ቦታ ናጻ ግበር። ንሓዊ ዘገልግሉ ፈልጺታት እንተነኣስ 100 ጫማ ካብ ገዢኻ ወይ ካብ ናይ ስራሕ ቦታኻ ኣርሒቕኻ ኣብ ጫፍ ቀልቀል ጸፍጽፍ። እኹል ደጋዊ ናይ ማይ ምንጪ ክህልወካ ኣለዎ። ንስኻ ኣብ እትውንኖ ቦታ ክሳብ ጫፍ ክዘርጋሕ ዝኽእሉ ኣትክልቲ መስተዩ ትቦ ክህልወካ ኣለዎ። እንተነኣስ ኣብ ክልተ ገጽ እቲ ዝ ደቃዊ ናይ ማይ ምንጪታት ትኸል።

ናይ ገዢ ባርዕ ሓዊ መከላኸሊ እዚ መጀመርያ ኣብ ደጋዊ ክፍሊ ሕድሕድ መደቀሲ ቦታን ኣብ ሕድሕድ ደረጃ ዝሃኻን **ናይ ትኪ መጠንቐቕታ ደወል** ብምግባም ይጅመር። ሰባት ኣብ ገዢኻ ክፍሎም ዓጻዮም ዝድቅሱ እንተኾይኖም ናይ ትኪ መጠንቐቕታ ደወል ብውሽጢ ግጠመሎም።

**ናይ ትኪ መጠንቐቕታ** ደወላት ኣብ ወርሒ ሓዲ ግዜ **ፈተነ** ግበረሎም ኩሎም ባትሪያት ድማ እንተነኣስ ኣብ ዓመት ሓዲ ግዜ ክትቐይሮም ኣለካ። ናይ መጠንቐቕታ ደወላት ኣብ 10 ሓዲ ግዜ ክቐየሩ ኣለዎም።

ኣብ ገዢኻ **ሓዲ ወይ ካብ ሓዲ ዝበዝሕ መጥፍኢ ሓዊ ክህልወካ ኣገዳሲ እዩ**። ኣየናይ ዓይነት ጽቡቕ ከምዝኾነ ምኽሪ ንምሕታት ናብ ከባቢያ ዲፓርትመንት ባርዕ ተወከስ። ናይ ዲፓርትመንት ምክልካል ሓዲጋ ባርዕ ቁጽሪ ተሌፎን ኣብ ገጽ 3 ኣለካ።

ናይ ባርዕ መከላኸሊ ንህጻናት: [Sparky.org](http://Sparky.org)



# ምቁራጽ ኤሌክትሪካዊ ጸዓት

## ቆይታ ምቁራጽ ኤሌክትሪካዊ ጸዓት...

- ናይ ኤሌክትሪክ ጋራጅ ከፋ ማዕጾ እንተሃልዮካ፤ ነቲ ማንዋል ወይ ነቲ መምርሒ ኣንቢብካ መስርሑ ከመይ ከምዝሰርሑ ፍለጥ።
- ናይ መኪናኻ ነዓዲ መትሓዚ ታንከር እንተነኣሰ ፍርቂ ምልኣዮ፤ ነዓዲ መዐደሊ ጣብያታት ብኤሌክትሪክ እዮም ዝሰርሑ።
- ብባትሪ ዝሰርሕ ዊልጅር ዝትጥቀም እንኹይንካ ተወሳኺ ባትሪ ሓዝ።

## ኣብ እዋን ምቁራጽ ኤሌክትሪካዊ ጸዓት...

- ላምባዲና ጥራይ ተጠቐምካ ኣብርህ፤ ሸምዓ ፈጺምካ ከይትጥቀም ምኽንያቱ ንናይ ዝዛ ባርዕ ከቃልዑኻ ስለዝኸለሉ።
- መብዛሕትኣን ብኤሌክትሪክ ዝመልኣ ተሌፎናት ኤሌክትሪካዊ ጸዓት ኣብ ዝቋረጹ እዋን ስለዘይሰርሑ፤ ስተንደርድ ናይ ዝዛ ተሌፎን ኣብ ዝዛኻ ክህልወካ ይግባእ። ተንቀሳቐስቲ ተሌፎናት ኣብ እዋን ምቁራጽ ኤሌክትሪካዊ ጸዓት ናብቲ ተንቀሳቐሲ ኔትወርክ ዘመሓላልፍ ታወር ዝኸይድ ሓይሊ ስለዝቋርጽ ብግቡእ ዘይክሰርሑ ይኸእላ እዮን።
- እቲ ጸዓት ክቋረጽ እንከሎ እትጥቀሙም ዝነበርካ ብኤሌክትሪክ ዝሰርሑ ኣቕሑት ኣጥፍኡዮም። ጸዓት መዓስ ከምዝመጽኦ መታን ክትፈልጥ ሓደ ኣምፍል ወሊዕኻ ጽናሕ።
- ፍሪጅን መዝሓሊን ካብ ምኽፋት ተዓቀብ። መብዛሕትኣም ፍሪጅ ዘድልዮም ኣፋውስ ኣብ ዕጹው ፍሪጅ ንብዙሕ ሰዓታት ክቕመጡ ይኸእሉ እዮም።



ብዛዕባ ኩነታት ክለማን ምቁራጽ ጸዓትን ሓበሬታ ንምርካብ ብባትሪ ዝሰርሕ ፊደሎ ሓዝ።

- ኣብ ውሽጢ ዝዛ ወይ ኣብ ጋራጅ ጀነሬተር ኣይትጠቐም ወይድማ ምስ ናይ ዝዛ ስርዓት ኤሌክትሪክ ኣይተራኸቦ። ጀነሬተር ክትጥቀም እንከለኻ፤ እቲ ጸዓት ክረከብ ዝደለኻዮ ኣቕሑ ብቐጥታ ምስቲ ጀነሬተር ኣራኸቦ።
- ሓድሽ ሓበሬታ ንምርካብ ፊደሎ ኣዳምጽ።

# ናይ ተፈጥሮ ጋዝ ህጹጽ ሓደጋታት

አቕሑትካ ቐድሚ ምፍታሽካ ናብቲ ኣገልግሎት ኣመልካቲ (811 ኣብ ኖርዝ ዳኮታን ኣብ ሚኒሶታን) ብምድዋል ናይ ተፈጥሮ ጋዝ ህጹጽ ሓደጋታት ክትከላኸል ትኽእል ኢኻ። እዚ ናይ ጋዝ መስመራት ካብ ምውቃዕ ንክትዕቀብ ይሕግዘካ።

**ኣብ ደገ ጋዝ እንድሕር ጨንዩካ፤** ናይቲ ጋዝ ጨና ክሳዕ ዝጠፍእ ናብ ርሑቕ ቦታ ብምኻድ ናብ 911 ደውል። በዓል መዚ እቲ ቦታ ውሑስ ከምዝኾነ ክሳዕ ዝነግሩኻ ናብኡ ክይትምለስ።

**ኣብ ውሽጢ ዝህጋዎ ጋዝ እንተጨንዩካ፤** እቲ ህንጻ ነፋስ መታን ክረክብ እቶም ማዓጹ ከፊትካዮም ብቐጽብት ናብ ደገ ውጻእ። እዚ ጸገም ኣብ ዘጋጠሞ ዝህጋዎ ወይ ህንጻ መጥፍእን መብርሂን ልቲ፤ ናይ ኤሌክትሪክ አቕሑት ወይ ተሌፎን (ተንቀሳቓሲ ይኹን በዓል ገመድ ብዘየገድስ) ኣይትጠቐም። ሽጋራ ኣጥፍእ ክርቢት እውን ክይትውልዕ። ካብቲ ዝህጋዎ ምስረሓቕካ ናብ 911 ደውል። ዝምልከቶም ሰበ ስልጣናት እቲ ቦታ ውሑስ ከምዝኾነ መረጋገጺ ክሳዕ ዝህቡ ናብቲ ቦታ ክይትምለስ።

## ምዕልቕላቕን ውሑጅን

ሕጂ እቲ ቦታኻ ክንደየናይ ንውሑጅ ዝተቐለጠ ከምዝኾነ ክትፈልጥ ኣለካ።

ንዕልቕላቕ ኣብ ዝተቐለጠ ቦታ ምህላውካን ዘይምህላውካን ርግጻኛ እንተዘይኮንካ ናብ ከባቢያዊ መንግስቲኻ ደዊልካ መዋጽኦ ሕተት። ንዕልቕላቕ ኣብ ዝተቐለጠ ቦታ እንተኾንካ ትነብር፤ ናይ ዕልቕላቕ መድሕን ዓድግ።

ናይ **ዕልቕላቕ ጠመተ** እንተወጸኡ፤ ፈርኒቸራትካን ከባራት ኣቕሑትካን ናብ ላዕላዊ ደብሪ ኣደይቦም። ከጋጥም ንዝኽእል ምግባዝ እውን ተዳሎ።

**ናይ ዕልቕላቕ መጠንቀቕታ** እንተተነገሩ፤ ሓበሬታን መምርሒታትን ንምርካብ ከባቢያዊ ሬድዮን ተሌቪዥንን ኣዳምጹ።

**ናይ ውሑጅ መጠንቀቕታ** እንተተነገሩ፤ ካብ ሩባታት፤ መትረባት፤ ዋሓዝቲ ማያትን መንገዲ ውሑጅን ናብ በሪኽ ቦታ ኪድ።



**ኣብ ከባቢ ዝተዓጸወ መንገዲ ኣይትዘውር።** መኪናኻ ብፍጥነት እናመልኦ ኣብ ዝርከብ ማይ ክትወሓጥ እንተጀሚራ ከልጢፍካ ብምውራድ ናብ በሪኽ ቦታ ደይብ።

ኣብ እዋን መጠንቀቕታ ውሑጅ፤ ኣብ ከባቢ ዝተዓጸወ መንገዲ ከምኡድማ ብማይ ኣብ ዘዕቕላቕላቕ መንገዲታት ክትዝውር ኣይትፈትን። ናይቲ ማይ ዕምቆት ኣቕሊልካ ምርኣይ ንሞት ዘብጽኡ ጌጋ ምፍጻም ክኸውን ይኽእል እዩ።

# ጠንቂ ኬሚካል ህጽጽ ሓደጋታት



አብ ገለ ኣጋጣሚታት፣ እቶም ውሑሳት ዝነበሩ ኬሚካላት ናብ መርዛማነት ክቐየሩን ንጥዕና ሃሰዩቲ ክኸኑን ይኸእሉ እዮም። ሃሳዩ መጠን ኬሚካል ናብቲ ከባቢ ክፍኖ እንከሉ እቲ ተጓንፎ ከቢድ ኬሚካላዊ ህጽጽ ሓደጋ ይበሃል። ሓደጋታት ኣብ ትሕቲ ምድሪ፣ ኣብ መንገዲ ባቡር ወይ ኣብ ዓባይቲ ጽርግያታት፣ ከምኡውን ኣብ ፋብሪካታት ኪጋጥሙ ይኸእሉ እዮም። ሓዊን ምፍንጃርን ከሰዕቡ ይኸእሉ፣ ወይድማ ዋላሓንቲ ዝረኣይ ወይ ዝጨኑ ነገር ዘይከህልዎም ይኸእል።

## ባዘም ዝሰዕቡ መንገዲታት ንኬሚካል ክትቃላዕ ትኸእል፡

- ነቲ ኬሚካል ብትንፋስ ብምስሓብ።
- ዝተመረዘ መግቢ፣ ማይ ወይ መድሓኒት ብምውሓጥ።
- ነቲ ኬሚካል ብምትንካፍ፣ ወይድማ ምስ ኬሚካል ዝተተናኸፉ ክዳውንቲ ወይ ካልኣት ነገራት ብምትንካፍ።

**ሰፊሕ ጎዳኢ ነገር ኣብ ዝተፈነወሉ እዋን ኣብ ደገ እንተጸኒሕካ፣** ካብ ኣንፈት ንፋት ብተቓራኒ ኩን ወይድማ ካብቲ ኬሚካል ዝተፈነወሉ ቦታ ኣብ ዝብርኽ ቦታ ኩን ካብኡ ብቐልጡፍ መዕቆቢ ኣልሽ።

ብዙሓት ሰባት ኬሚካል ክበሃል እንከሉ ኣብ ፋብሪካ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕሉ ባእታታት ጥራይ ጌርም ይወሰድዎም። ይኹን እምበር ኬሚካላት ኣብ ዝኾነ ቦታ ይርከቡ—ኣብ ክሸነፍ፣ ኣብ ኣፋውስ፣ ኣብ ትሕቲ ምድሪ ኣብ ዝሕንጹ ዝሓታትን ከምኡድማ ኣብ ጋራጃት። **መብዛሕትኡ ኣብ ዝ ዘጋጥሙ ህጽጽ ኬሚካላዊ ጸገማት ናእሽቱ ህጻናት ኣፋውስ ብምብላዎም ዝፍጠሩ እዮም።** ኩሎም ኣፋውስ፣ ኮሰምቲክስ፣ መጽረጊ ፍርያታትን ካልኣት ኣብ ዝ እትጥቀሙሎም ኬሚካላትን ቆልዓ ኣብ ዘይሪኡን ኣብ ዘዩርከቡን ቦታ ኣቐምጦም። ውሉድካ ካብ መግቢ ወጻኢ ዝኾኑ ነገራት እንተበለዎ ወይ እንተሰትዩ፣ ዝኾነ መትሓዚ ድላይ ካብኡ ናብ ተሌፎን ውሰዶ። ናብ ማእከል ቁጽጽር መርዚ ደውል ወይድማ ናብ 911 ብምድዋል ዝተውሃቡኻ መምርሒታት ብጥንቃቄ ተኸተል።

## ቅድመጥንቃቄታት ፍርያታት ዝዛ

- ኣብ ዝ እትጥቀሙሎም ኬሚካላት ካብ ምሕዋስ ተዓቀቡ።
- ኩሉ ግዜ ሓድሽ ፍርያት ቅድሚ ምጥቃምካ ናይ ኣጠቓቕማ መምርሒታት ኣንብብ።
- ናይ ዝዛ ኬሚካላት ኣብ እትጥቀሙሉ እዋን ሽጋራ ክተትክኽ ዮብልካን።
- ዝተንጠባጠቡ ኬሚካላት ብቐልጡፍ ጽረጎም፣ እዚ ክትገብር እንከሎኻ ንዓይንኻን ቆርበትኻን መከላኸሊ ግበር።
- ንክባቢናን እንሰሳት ዘገዳምን ካብ ሓደጋ ንምክልኻል ጓሓፍ ብግቡእ መንገዲ ክትጉሕፍ ኣለካ።



# ህጹጽ ሓዲጋታት ጥዕና ሓፋሽ

**Public Health**  
Prevent. Promote. Protect.

ህጹጽ ሓዲጋታት ጥዕና ሓፋሽ ለበዳታት ሕማም፣ ባዮሎጂካዊ ወይ ኬሚካላዊ ሓዲጋታት፣ ከምኡውን ባህሪያዊ ሓዲጋታት የጠቅልል። ማእከላት ምቁጽጻርን ምክልኻልን ሕማማት ሓዲጋ ከጋጥም እንከሎ እትጥቀሙሉ ንኹሉ ሓዲጋታት ኣብ ግምት ዘእተወ ናይ ህጹጽ ጸገም ዕጥቂ ክትሕ ከምዘለካ ይመክር።

ባዮሎጂካዊ መጥቃዕቲ ፈጠርቲ ራዕዲ ኮነ ኢልካ ኣብ ልዕሊ ሰባት፣ እንስሳት ወይ ተኽሊታት ሕማም ወይ ሞት ከስዕቡ ዝፍነዉ ሻይረሳት፣ ባክተርያታት ወይ ካልኦት ጀርምታት ( “ኤጀንትስ” ዝበሃሉ)።

ባዮሎጂካዊ ኤጀንትስ ብኣየር፣ ብማይ ወይ ድማ ብመግቢ ክፍነዉ ይኽእሉ። እዞም ባዮሎጂካዊ ኤጀንትስ ብቐሊሉ ክፍለጡ ስለዘይኽእሉን ንብዙሕ ሰዓታት ወይ ንብዙሕ መዓልቲታት ሕማም ዘይከምጽኡ ስለዝኽእሉን ፈጠርቲ ራዕዲ ክጥቀሙሎም ይኽእሉ። እተወሰኑ ከም ናይ ፍንጣጣ ሻይረስ ዝኣመሰሉ ብፈጠርቲ ራዕዲ ዝፍነዉ ባዮሎጂካዊ ኤጀንትስ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ዝመሓላለፉ ክኾኑ እንከለዉ፣ ከም ኣንትራክስ ዝኣመሰሉ ድማ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ኣይመሓላለፉን።

Fargo Cass Public Health ከምኡድማ  
Clay County Public Health ኣብ እዋን  
ህጹጽ ጸገም ጥዕና ሓፋሽ ነቲ ሓፋሽ ኣፋውስን  
ክታቦታትን ብወፍሪ ዝህቡሉ መደብ ኣለዎም።  
ብወፍሪ ኣገልግሎት ዝወሃቡሎም ቦታታት ኣብ እዋን  
ህጹጽ ጸገም ይግለጹ።



## ናይ ተላባዕቲ ሕማማት መደብ

እቲ local Cass-Clay Community Health Collaborative ከም ኢንፍሎዊንዛን ኢቦላን ዝኣመሰሉ ተላባድቲ ሕማማት እንተጋጢሞም ምላሽ ንምሃብ ዘኽእል መደብ ኣለዎም። እቲ ጉጅለ ካብ Cass ከምኡድማ ካብ Clay ካውንቲታት ዝተኣታተወ ክኸውን እንከሎ፣ ካብ ኤጀንሲታት ጥዕና ሓፋሽ፣ ሆስፒታላት፣ ነርሲንግ ሆምስ፣ ናይ ዩኒቨርሲቲ/ኮሌጅ ጥዕና ኤጀንሲታት፣ ትካላት ወፍራዊ ሕክምናን ክሊኒካትን ዝተወከሉ ኣባላት ዝሓዘ እዩ። ኣብ እዋን ህጹጽ ሓዲጋ ጥዕና ሓፋሽ፣ ክሊኒካት ንሓፋሽ ክታቦትን ኣፋውስን ከምዝህባ ክግበር ይኽእል እዩ።